

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 150 Lei. — Șase luni 75 Lei. — Trei luni 40 Lei. — Pentru străinătate un an 250 Lei.
 Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză —
 Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiilor: un șir, petiț 3 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiile
 să se adreseze Administrației ziarului „Telegraful Român”, Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Patronatul

Oficialitatea ca și presa noastră bisericească și-au ridicat în repetite rânduri glasul lor legitim, împotriva nedreptății ce i se face Bisericii ortodoxe române din partea statului, chiar și în noile împrejurări de viață politică a poporului român. Situația de vădită inferioritate materială în care a ajuns Biserica ortodoxă pe urma stăpânirii străine față de celelalte confesiuni minoritare ale Ardealului românesc se tolerează și pe mai departe, promovându-se astfel — orcât de paradoxal ar părea acest lucru — interesele dușmanilor noștri de veacuri. Și noi nu credem că'n felul acesta se răsplătesc suferințele și jertfele îndelungate aduse de neamul românesc pentru realizarea fericitelor împrejurări politice de astăzi.

Dacă stăpânirea habsburgică a căutat prin orice mijloace să ne micșoreze puterea de rezistență națională și să ne stăvilească prin nesfârșite privațiuni avântul nostru spre progres, nu mai înțelegem de loc să fim tratați și de statul român după aceeaș măsură. Căci aceasta tot nu este dreptate, ca bisericile catolice, înzestrate cu nesfârșite domenii muncite de «iobagii schismatici» și baricadate cu fonduri imense stoarse din sudoarea acelorași «iobagi schismatici» să fie și astăzi copilele alintate ale statului românesc, care — să ni se ierte inocenta constatare — ori se va spune acest lucru în noua Constituție a țării, ori ba, are cu totul alt caracter «confesional» decât cel catolic.

De bună seamă dacă soarta războiului s'ar fi deslegat în favorul unui stat catolic, care-ar fi fost în situația noastră, a slugilor de veacuri, nu ne îndoiim că ar fi întors pur și simplu — celălalt capăt al «bățului».

Neamul românesc însă nu e învățat cu astfel de proceduri de răzbunare. Nici nu i-o cere nimenea; mai puțin noi. Tocmai din această pricină sântem însă în drept să cerem statului să facă dreptate românească în această țară — și față de biserică și să niveleze odată situația pentru a se putea zidi pe temelii egale.

Sântem cu atât mai bucuroși să cerem această nivelare, cu cât o cer, cu o ciudată insistență, și frații noștri uniți. Dar fiindcă în limbajul catolic «paritatea absolută» înseamnă cu totul altceva decât ne-am obișnuit să credem, fie-ne îngăduit să tâlcuim prin câteva considerații înțelesul acestor cuvinte sibilice...

Se știe că statul unguresc n'a cruțat nimic atunci, când era vorba de înzestra-

rea și ocrotirea bisericii catolice, în paguba celorlalte biserici din cuprinsul său. Temeiul acestui procedeu trebuie căutat firește în scopurile politice și religioase, pe cari le-a urmărit cu o consecvență draconică împărăția de curând apusă, în decursul existenței sale. Cum cea mai puternică cetate a ființii noastre naționale era Biserica ortodoxă, ea trebuia atacată, slăbită, surpată — cu toate mijloacele. Cel mai scurt drum care ducea la desnaționalizarea elementului românesc trecea prin Roma.

Magica cheie, care a fost în stare să descue porțile zăvorâte ale solidarității noastre religioase și naționale a fost *mammona*, fie că s'a îmbiat în chipul banului, al moșiilor, al patronatelor, ori al altor privilegii. Așa se explică faptul ca majoritatea acestor moși de ispită își răsfăță necuprinsul lor tocmai în cele mai curate ținuturi românești, precum în aceleași ținuturi sânt și cele mai multe biserici unite de sub scutul instituției medievale, care se numește *patronat*.

Dar pentru a înlătura orice bănuț de deasupra tragicelor noastre constatări, să stăm nițel de vorbă cu cifrele, cari credem că vor avea și astădată puterea unor argumente irrefutabile:

Din totalul de 4.636,695 jugăre al moșiilor erariale și catolice din fosta ungarie 1.979,352 jugăre sânt plasate pe teritoriul județelor românești. Din acestea 25,787 jugăre în județul Torontal (arhiepiscopia catolică din Zagrab), iar 429,418 jud. în Bihor (289,719 jug. pentru episcopia latină din Oradea-mare, iar 139,699 jug. pentru episcopia unită din acelaș oraș).

Trecând peste «fondul religionar», care avea și are numai în județele românești peste 60,000 jugăre de pământ și care avea aceeaș destinație de a sprijini exclusiv biserica papistă de ambele rituri, credem că cifrele de mai sus sânt destul de elocvente pentru orice om de bună credință. Ele au darul de a arunca o suficientă lumină pe deoparte asupra inegalității materiale dintre bisericile catolice și cea ortodoxă din cuprinsul fostului stat ungar, pe de altă parte de a arăta până la evidență caracterul infusoric al «unației» între Români. Iar cui nu-i ajung nici aceste dovezi, îi dăm sfatul să citească noua broșură «*Papism și ortodoxism în Ardeal*» de Un om al bisericii, în care va găsi amănunțite date statistice, adunate din cele mai autentice izvoare.

Acesta este durerosul istoric — în nuce — al metehnei dela 1700, ce s'a introdus «pe fereastră», ca furul, în sinul neamului nostru.

Dar fiindcă a fost vorba de așa nu mitele patronate, să zăbovim puțin asupra acestei chestiuni pentru a o lămuri și mai bine.

Biserica romano-catolică, de rit apusean, ca și cea de rit oriental, se bucură de ajutorul considerabil pe care-l primește și astăzi dela diferitele instituții ca: stat, județ, căi ferate, magistrat, comune politice, băi etc. Pentru a ne convinge de scopul urmărit de cârmuirea străină prin aceste patronate, dăm din nou cuvântul câtorva cifre.

La anul 1909, episcopia unită din Oradea-mare avea din totalul ei de 168 de parohii 103 parohii patronate de următoarele instituții: episcopatul unit (1 parohie!), episcopatul latin din Oradea-mare (9) episcopatul latin din Cenad (1), abatia Szt. Iob (1), capitulul latin din Oradea (6) capitulul latin și fondul religiunii (2), prepozitura latină din Oradea (1) prepozitura latină sf. Ladislau (1) prep. lat. sf. Ștefan (2) Familia Kiss și fondul rel. (1), familia Vertan și Kramer (1) iar *fondul religiunii*, în care totuși *multă sudoare ortodoxă va mai fi!* (77 parohii).

Cam în aceeaș proporție sânt patronate de diferitele instituții și 69 de parohii din episcopia unită a Lugojului, care — în treacăt fie zis — are mai puțin credincioși decât trei protopopiate ortodoxe. Ear căile ferate, care — vor admite și frații noștri dela Blaj — nu se susțin numai din contribuția cetățenilor catolici, patronează parohii unite cu 31 de credincioși din comune cari cuprind 1770 de ortodoksi!

Astfel ortodocșii sânt în curioasa și revoltătoarea situație de a fi siliți să plătească pe preotul catolic dintr'o comună oarecare, câtă vreme ei nu-s în stare să-și susțină pe propriul lor preot.

Ear aceasta, domnilor, nu mai e nici «paritate absolută» nici dreptate românească, ci cu totul altceva.

Am văzut cu ce scop au fost împărțite de aceste privilegii numitele biserici, de cătră fostul stat ungar. Cum însă statul românesc... e dator — așa scrie la carte — să îndeplinească toate obligațiile moștenite dela înaintașul său decedat — inclusiv păcatele — guvernul României Mari, cu majoritatea covârșitoare a cetățenilor săi ortodoksi, dă înainte cu ordonanțele prin cari obligă comunele politice să se achite conștientios de sarcina patronatelor, pe care le-a pus-o în cârcă împăratul habsburgic de ieri, a căruia cumetrie cu papa e destul de cunoscută.

În acelaș timp bisericii ortodoxe, care n'are nici o episcopie cu «moșioare neexpropriabile de câte 140 000 de jugăre — chiar dacă ar fi numai «piscuri de munți și deschizături de dealuri» — i se taie — sub titlul de economii — și din fără-miturile ce i s'au aruncat până acuma.

După cum vedem «Unirea» din Blaj are tot dreptul să pretindă «paritatea de-săvârșită» pe care i-o asigură... tratatul dela Trianon, iar bietul nostru «schismatic» de credință «bizantină» n'are nici măcar dreptul să exclame plin de durere: *Săracu Ștefan Vodă, unde-i să-i, să-i vază!*

Dinu Pajură

Stând la datorie

La apa Iordanului se săvârșește minune mare. Fiul tâmplarului din Nazaret își începe opera mântuirii neamului omenesc.

Firea se cutremură, apele se înfioară, cerurile se deschid, duhul adevărului străbate, trezind omenimea obosită la nouă viață.

O lume învechită în cultul materialismului, în despotism și mizerie, în pesimismul și desgustul de viață cel mai amețitor, — străbătută de razele doctrinei lui Hristos, se sguduie până în temelii.

Impărăția temută a Cesarilor este lovită de stânca prăbușită de pe Golgota și făcută praf și cenușă.

«Celce s'a arătat, lumea a luminat»... Dacă ne îndreptăm privirea la felul în care s'a săvârșit schimbarea adusă de învățătura lui Hristos, mintea noastră se oprește în loc și exclamă împreună cu fer. Augustin că creștinismul însuși este cea mai mare dintre minuni...

Noi, urmași îndepărtați ai acelor vremuri minunate, am căutat și căutăm a explica minunata operă săvârșită de fiul dulgherului din Nazaret.

Isus a zis, dela începutul propagării doctrinei sale, că: «N'am venit să stric legea, ci s'o împlinesc», iar mai apoi: «Așa se cade nouă, ca să plinim toată dreptatea».

Întreg cursul vieții Mântuitorului nu este altceva decât abnegație, dragoste, devotament, răbdare; — adică: toate însușirile omului în deplina cunoștință a chemării sale se manifestă în mijlocul celor 12 apostoli și al poporului ce-l încunjura parte cu neîncredere, parte cu dragoste.

Mântuitorul, chemat a săvârși opera uriașă pentru neamul omenesc, ne spune că la mântuirea vieții e necesară îndeplinirea cu sfințenie a datoriilor în viața pământească.

Când viața viitoare, — cum Isus ni-a arătat — este continuarea vieții pământe, atunci nu incupe îndoială, că îndeplinirea datoriilor din viața prezentă ne dă în schimb mântuirea în viața viitoare.

Dacă ne ducem cu gândul îndărăt la Galileea și la celelalte locuri pe unde Isus a desfășurat muncă de a propovădui, vom vedea că împlinirea datoriilor reclamă credință, dragoste, nădejde, devotament, abnegație, luptă continuă fără ezitare, curaj, eroism și sacrificiu.

Isus Mântuitorul și-a împlinit datoria cu prețul vieții ca să ne aducă nouă mântuirea.

Să revenim la actualitate și contemplând viața zilelor prin cari trecem, s'o asemănăm cu prima eră creștină.

Astăzi, ca pe vremea botezului și a Cesarilor orbii de străluciri, s'au ivit multe curente, bune și rele, în toate ramurile de viață.

Idei peste idei, năzuințe peste năzuințe, unele mai nouă, altele mai vechi. Lumea pare un furnicar răscolit, care aleargă în toate direcțiunile, — dar căutând mai ales plăceri, decor, averi materiale, — este o întregă molipsire a cultului de sine.

Această lume rătăcită trebuie să se schimbe, îndreptându-se în calea mântuirii.

Să-i dăm, prin doctrina lui Isus, formele sănătoase de viață, temelii tari, ca societatea și individul să-și câștige încrederea și nădejdea pierdută.

Să luăm mereu pildă dela Isus omul. Să ne cunoaștem fiecare chemarea. Să muncim cu plăcere, împlinindu-ne cu sfințenie datoriile până la sacrificiu, — și mântuirea dorită nu poate întârzia.

Firește, armonia nu se produce prin un singur sunet, și mai puțin se naște din sunete discordate.

Concertul este rezultatul din mai multe tonuri și este cu atât mai frumos cu cât varietatea sunetelor e mai bogată, fiecare instrument executând partea sa în așa fel, ca să nu producă desaccorduri în întregul ce are să se alcătuească.

Stând toți cei buni la datorie, vom obține ordinea, bunăstarea materială și culturală ca indivizi, familie, societate și stat.

Așa ni se dă putința să transformăm căminul nostru în vatră sacră, demnă de cei ce și-au sacrificat viața pentru noi cari trăim.

Căci altfel, valul se apropie și amenință să înghită pe cei nesocotiți...

Mai adeseori oamenii sânt înfrânți nu prin armele adversarului curajos, ci prin propria lor inconștientă și nepăsare.

Pr. A. Stetan

Dela conferențele preoțești

— Raport despre conferența pastorală de toamnă a despărțământului tractului Agnita al «Asociației Andrei Șaguna» a clerului —

Conform programei statorite de comitetul despărțământului, conferența s'a ținut în parohia Șulumberg în 16/29 Oct. 1922.

Sf. Liturghie a fost servită de preoții Emil Păcală, Ioan Filipescu, Macedon Grecu, și Valeriu Cosma. Predica a rostit-o Valeriu Cosma, în fața poporului adunat în biserică în număr frumos Răspunsurile liturgice le-a dat tinerimea școlară sub conducerea învățătorului Pavel Savu, cântând împreună și întreg poporul în mod armonios, ceea ce a făcut o impresie plăcută asupra tuturor celor de față.

După terminarea liturghiei, preoții s'au adunat în școală, unde președintele, pr. Ioan Alexandru, deschide ședința conferenței prin o cuvântare în care arată că în împrejurările de azi preoțimea trebuie să-și încordeze puterile spre o activitate de educație religioasă a poporului mai mult ca în trecut, îndrumându-i viața în direcția învățăturilor preoțoase ale sfintei Scripturi. În acest scop să ne dăm unul altuia mână de ajutor, ca să se cunoască că sântem ucenicii Domnului.

Urmează alegerea secretarului în locul fostului secretar, preotul Ioan Popa, care a trecut ca catehet la școalele din Brașov, și a doi bărbați verificători ai procesului verbal. Secretar s'a ales preotul Valeriu Bonea; bărbați verificători preoții Ioan Părău și Ioan Petrișor.

Primul punct a fost: tratatul de preotul Emil Păcală, «Importanța școlii confessionale în cultura neamului». Vorbitorul arată importanța școlii confessionale pentru neamul românesc în trecut, și dovedește că în viitor școala confesională tot aceeași importanță trebuie s'o aibe, ilustrând afirmațiile sale cu argumente din viața culturală a neamului.

Înainte de a fi început, ședința se amână pe după amiază.

La ora 2, conform programei, s'a săvârșit vecernea, la care asemenea a luat parte întreg poporul. Terminată vecernea, s'a servit parastas pentru decedații preoți Mihail Păcală, fost paroh în loc, pentru Ioan Holerga fost paroh în Măgărei, și pentru Aron Mețian fost paroh în Norich, de unde a trecut în Zărnești, locul său natal unde a răposat.

După terminarea serviciului, preotul Valeriu Bonea a vorbit în fața poporului despre «Armonizarea vieții sociale în satele noastre», obiect cuprins în program, spunând că războiul a distrus armonia dintre oameni; oamenii nu se supun rânduielilor bune, fiecare își caută interesul său; a recomandat deci revenire la o armonie și împlinirea postulatului scripturii: lubește pe deapropoapele tău, fă bine la orice om

FOIȘOARA

Asociație secretă americană

În ultimul timp se vorbește tot mai mult despre *Ku klux-klan*, o misterioasă asociație americană, produsă de fanatism religios și naționalism exagerat.

Societatea secretă numită *Ku klux klan* (nu se știe ce fel de cuvânt este acesta) își are originea în războiul de secesiune (1860—1865), care liberând pe sclavii negri a creat un conflict între rase, mai cu seamă în statele din sud ale Americii de nord. *Ku klux-klanul* s'a organizat pe la 1866, pentru apărarea «albilor» împotriva «negrilor». Dacă un negru nu vrea să iasă la lucru sub cuvântul de egalitate și libertate, klanul îl ridică din casă, îl biciuia până la sânge și-l trimitea la muncă. Legea linșajului, lege barbară, se aplică față de negri la cea mai mică bănuială de violență asupra unei femei «albe». Spaima a cuprins pe negri, crimele la sud s'au împușinat și *Ku klux klanul* își încetase activitatea.

Acum, când marele război a deșteptat conflictele între rase, *Ku klux klanul* a reînviat și el prin glasul unui fost pastor, William Simmons, care și-a găsit colaboratori și propagandști între alții și pe miss Bessie Tyler. *Ku klux klanul* își are, — grație propagandei întinse, — o bancă, tipografie, ziar și o manufactură de insigne. Casele sale secrete conțin milioane de dolari. Se asigură că în Statele Unite are peste 500 de mii de adepți.

Despre *Ku-klux-klan* se afirmă că și acum silește pe negri din Luisiana și Virginia să muncească pentru prețuri de nimic în plantațiile de bumbac, de trestie de zahăr, de grâu și tutun; — și, afară de aceasta, ar manifesta tendințe antisemite și anticatolice.

Asociația de altfel caută să pedepsească pe toți ceice săvârșesc fapte nepermise și imorale, pe ceice contravin la legea opririi alcoolului. Împotriva fanatismului acestei asociații, guvernul american n'a luat încă măsuri deosebite. Despre *jurământul* care-l fac aderenții asociației zise «Imperiul invizibil», un ziarist francez știe spune următoarele amănunte:

«Dacă, din întâmplare cineva întâlnește grupuri de klani, în pădure noaptea, sub clar de lună, în vestmânt călugăresc care le dă aspect de fantome ale închiziției spaniole, strănși în jurul crucii de foc, ținând într-o mână Star sprangled banner național, în cealaltă biblia, — rămâne în adevăr uimit. «Eu, (zice inițialul, spunându-și numele), în fața lui Dumnezeu și a oamenilor solemn atest, promit și jur, fără condițiune, supunere credincioasă legilor și constituțiilor, regulilor și uzagiilor comandamentelor și ordinelor klanului, așa cum există astăzi și poate să devină; respect legal și ajutorare din toate puterile mele autorității imperiale a klanului; executare integrală și promptă tuturor mandatelor oficiale, decretelor, edictelor, ordonanțelor și instrucțiilor *Imperiului invizibil*, ce mi se vor aduce la cunoștință, afară de împedările ce mi li-ar aduce singură Providența divină».

Economice

Cum putem sporii, în primăvară, însemnările de grâu?

La această întrebare dă răspuns un om de carte prin următoarele îndrumări:

Trebuie ca agricultorii, sau asociațiile de mici plugari, să dea dovadă de toată bunăvoința de a ajuta statul; iar statul să dea dovadă de toată îngrijirea pentru plugarii mari și mici, ridicând măsurile prohibitive care constituiesc azi un regim special pentru grâu.

Trebuie ca plugarii să-și caute din vreme sămânța de grâu de primăvară, iar direcțiunea generală a căilor ferate române să ordone imediata încărcare și expediere a vagoanelor cu grâu de sămânță. O reducere cu 50 la sută a tarifului de transport pe c. f. r. ar fi frumoasă și meritată încurajare.

Grâu de primăvară se găsește în destul în Basarabia. S'ar putea însemnă încă 1.000 000 hectare, în afară de cele 300.000 hectare grâu de primăvară, pe care le seamănă numai Basarabia.

Pentru aceasta însă, vă sfătuiesc să nu cumpărați sămânță de grâu prin mijlocitori, ci să vă uniți câți mai mulți și să trimiteți delegați în Basarabia.

Să cumpărați sămânța de grâu de primăvară, direct de la țaranul basarabean, care este bun, primitiv și cinstit, și care cultivă tot pământul arabil al Basarabiei. Delegatul vostru va îngrijii și de vagoane, încărcate și expediere.

și supuneți-vă mai marilor voștri, că aceia priveghiază pentru sufletele voastre. — Vorbirea a fost ascultată cu atențiune de credincioși.

De aici s'a trecut în școală, unde a venit și poporul, bărbați și femei, în număr mare, precum și tinerimea adultă.

La ordinea zilei s'a pus tema tratată de preotul Ioan Petrișor: «Ingrjirea educației religioase a tineretului în legătură cu școala de Duminică», pe care a dezvoltat-o pe larg începând cu educația ce trebuie să se dea în casa părintească, de unde a trecut la educația din școală pe care are să o facă învățătorul, iar de aici înainte preotul. Tineretului să i se dea, începând din luna Octombrie până la Rusalii, instrucție religioasă în Duminici și sărbători, iar la Rusalii să se țină examen; și tinerilor cari au împlinit 18 ani, iar fetelor care au împlinit 16 ani, să li se libereze atestat că cunosc în deajuns preceptele Scripturii.

După aceasta președintele a ținut de cuvînt să mulțamească credincioșilor cari au luat parte ca ascultători la disertările tratate, și au arătat interes față de conferința preoțească. Preoții vor duce în parohiile lor veste bună despre poporul din Șulumberg.

În ședința intimă s'au continuat desbaterile asupra serviciului divin, asupra predicii și a temelor tratate.

Conform programei tema: «Alcătuirea unui plan analitic al activității pastorale în decursul anului, după luni, și săptămâni, în legătură cu introducerea unui registru de evidență» a fost rezervată pentru a doua zi.

Preotul Ioan Alexandru a dezvoltat această temă în care a arătat ce activitate are să desfășure preotul, insistând în deosebi asupra ocupării cu Scriptura și facerea de predici, cu lectura bună, cu învățătura religioasă și morală ce avem s'o dăm poporului.

Fiind tema aceasta o lucrare mai întinsă, conferința a înaintat o unei comisii spre studiere până la conferința din primăvara ce urmează.

S'a intrat în discuțiune asupra circularii consistoriale Nr. 5743 Bis. referitor la înființarea de reuniuni de binefacere și s'a decis că: la conferința cea mai apropiată preotul din Cincul mare, George Coanta, să pregătească un proiect de statute.

A urmat raportul casierului; se constată, că s'au înscris membri ai asociației 25 preoți, plătind taxele. Conferința a însărcinat pe casier să administreze neamănat partea din cuote ce se cuvine centralei și secției Asociației.

După aceasta au fost invitați președinții cercurilor religioase să-și prezinte raportul despre întrunirile religioase prin parohii și predicele ținute. Au prezentat patru președinți dela 4 cercuri religioase, iar 3 cari n'au prezentat, au fost invitați ca neamănat să le prezinte bi-

Cum s'o lua zăpada și s'o svânta pământul, faceți o arătură adâncă. Dacă aveți ogoare de toamnă, nu mai faceți arătură. Grăpați bine pământul cu grapă de fier (boroana), cu patru vite, de două ori. Apoi semănați grâul și îl îngropati printr'o arătură dată deasupra (sub brazdă). Primăvara să nu semănați grâul decât «sub brazdă»; numai așa el poate rezista la secetele de primăvară și își face rădăcini multe și adânci, în stratul desfundat și mobilizat prin prima arătură adâncă. După semănat grăpați cu grapa de mărăcini: pământul se bate puțin și sămânța se lipește de el; dar mai ales se netezește pământul și se împiedică uscăciunea cauzată de vânturile de primăvară.

Dacă veți lucra așa, să știți că veți avea grâu; dacă veți lucra tot cum «ați apucat», producțiunea va fi mai mică.

Statul va plăti în curând prima de 200 lei la hectarul de grâu semănat în toamnă. Pentru încurajarea plugarilor ar trebui ca această primă să se dea și pentru însemnările de grâu de primăvară.

Calendarul Bunului Creștin (sau Calendarul arhidiecezan) este unul dintre cele mai frumoase calendare din toată țara. Doritorii de a-l avea, să l ceară dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, care trimite zilnic numeroase exemplare.

roului despărțământului, ca așa comitetul despărțământului să poată examina activitatea cercurilor religioase și să aibă timp să-și întocmească raportul către conferința din primăvara ce se apropie.

Rap.

Știrile zilei

Știre personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae a plecat cu trenul de Joi seara, în 1 Februar a. c., la București.

Știre personală. În 28 Ianuar a. c. a fost primit în tagma monahală a sfintei mănăstiri Hodoș-Bodrog, prin P. S. Sa părintele Episcop al Aradului Ioan Papp, cu ceremonialul prescris prin sfintele așezăminte ale bisericii noastre, asesorul consistorului nostru arhidiecezan, protoiereul Lazar Triteanu, obținând în tagma monahală numele de Lucian.

Adresăm noului monah felicitările noastre!

Crucea Roșie a tinerimii. A. S. R. principesa Ileana a făcut apel la copii să nu uite că mulți dintre ei duc mari lipsuri, și a convocat Duminică o adunare în saiele încăpătoare de la ministerul de externe. S'au adunat mii de copii, alături de M. S. Regina. Domnița Ileana a deschis ședința. Au luat cuvântul mai multe doamne și domni, arătând inițiativa frumoasă venită din partea A. S. R. principesei Ileana de-a se crea o acțiune a instituției «Crucea Roșie a tinerimii» în scopul de a ajuta copiii suferinzi. A. S. R. principesa Ileana făcuse apel la toți copiii din România să contribuie câte un leu pentru această Cruce Roșie. Luând ființă în vara trecută, din fondul său de peste 200 de mii lei societatea a trimis peste vară mai mulți copii săraci la băi.

Convocare. Incredințat din partea comitetului central al «Asociațiunii» cu reorganizarea despărțământului Agnita, prin aceasta convoc pe membrii și pe toți românii de bine și doritori de înaintarea poporului nostru din acest despărțământ, care se compune din comunele aparținătoare plasei Agnita, la adunarea generală ce se va ține Vineri 9 Februar n. 1923 la ora 2 p. m., în sala festivă a primăriei din Agnita, cu următoarea ordine de zi: Deschiderea adunării prin delegatul comitetului central; Raportul comitetului și al casierului despărțământului despre activitatea dezvoltată în trecut și starea casei; Disertațiuni și prelegeri; Inscrisura de membri; Alegerea directorului și a comitetului despărțământului. — Eugeniu Munteanu, primpretor, delegatul comitetului central.

«Biserica ortodoxă română în America». Gazeta Transilvaniei (Nr. 19), sub acest titlu, stăruiește din nou asupra chestiunii celor 8 preoți designați să plece în America. Confratele este de părere că această chestiune «se complică în mod grav prin faptul că presa română americană ridică un formidabil protest în contra celor 8 preoți trimiși de guvernul liberal». — Organul dela Brașov, prin asemenea știri, n'aduce nici decum servicii bune statului și bisericii noastre. Recunoaște însuși confratele brașovean, că nu cunoaște mai d'aproape «cele ce se întâmplă actualmente în sânul parohienilor din parohiile românești ale Americii». Aici putem să-i venim ceva în ajutor: Biserica noastră, — și nu guvernul liberal, — a trimis și va trimite preoți peste ocean, pentru că acolo avem un mare număr de credincioși, cari n'au preoți calificați. În New York se află un episcop rusesc, care cu ajutorul unui oarecare Gherman trecut dela Cernăuț în America, împotriva canoanelor sfințește întru preoți (pentru câteva sute de dolari) o mulțime de indivizi absolut fără pregătire. Acești «preoți», fără chemare și fără calificare preoțească, și-au permis să intre în parohiile noastre și să funcționeze ca parohi. (Există date exacte despre o parte dintr'înșii). Acum s'au organizat sub conducerea aceluia Gherman, în frunte cu un «Consistoriu» și s'au subordonat episcopului rus, împreună cu parohiile și cu credincioșii noștri români imigrați din Ardeal! Aici o mare primejdie! S'au luat prin ur-

mare măsuri, între altele, prin trimiterea de preoți calificați acolo unde se cer. Dacă măsurile acestea au avut darul că ziarul «America» se revoltă, — va fi în coloanele sale glasul «preoților» fabricați la New-York, care ei strigă și nu opiniunea publică românească din America. Așa judecă ori ce gazetă, când se poate înălța d'asupra patimilor politicianismului. Atunci când biserica voește să vie în ajutorul fiilor săi depărtați, și nu guvernul, pentru ce se face mereu chestie de partid? Cui folosim? Nimănu!

Manifestări studentești. Studenții creștini dele universitatea din București au oprit Marți dimineața pe colegii lor evrei să participe la cursuri. În Imbulzeală, câțiva studenți evrei au fost bătuți, iar doi dintre dânsii au fost răniți fără gravitate. Senatul universitar a luat măsuri. — Câteva ziare filosemite și de senzație exploatează manifestările, ca de obicei, în articole tendențioase și mincinoase despre «persecuțiile» semiților din capitală, «supuși unor maltratări și schingiuri groaznice... un adevărat măcel... în care doi evrei au fost sgariați puțin la nas.

Ce vor zice Papa și cei o sută? Citim în Lupta, că în ziua de Crăciun și-a botezat dl Dr. Vaida Voevod băiatul cel mai mic, actul religios săvârșindu-l P. S. Episcop ortodox Nicolae Ivan al Clujului și fiind naș un alt ortodox habotnic, dl I. Pelivan din Basarabia, deși dl Vaida este greco-catolic. Ne reamintim declarația făcută de către dl Vaida când cu înființarea episcopiei unite maghiare din Hajdudorog spunea, că în cazul, că Papa ar săvârși acel atentat contra românilor, dsa se va întoarce la legea românească. N'aduce anul, ce aduce ceasul.

Predicatori iscusiți. Anglia are mulți oratori bisericești cari se bucură de o extremă trecere în fața ascultătorilor. Bisericile sânt neîncăpătoare pentru numărul enorm de credincioși cari vin să asculte pe predicatori. La ușile bisericilor stau regulat agenți polițienești pentru a ține ordine în imbulzeala mulțimii. Unul dintre vorbitorii care atrag astăzi cel mai numeros popor, este Gipsy Smith. Într'una din serile trecute, un pastor care pătrunsesse în biserică în timpul serviciului, grație unei cărți de intrare, se văzu oprit de un polițist, care-l interpelă cu desperare: — «Spune-mi, părinte, câte femei are predicatorul Gipsy Smith? Căci uite, am lăsat să intre vreo șase, și vă asigur că toate au mare nevoie de o predică despre modul d'a se purta în viață!»...

«Luminătorul s. a.» Sub această numire s'a înființat în Timișoara o societate de editură pentru propagandă morală și educație cetățenească. Adunarea de constituire a fondatorilor s'a ținut la 10/23 Ianuar în Timișoara. Au fost aleși: Președinte al societății: Dr. Aurel Cosma, ministru; Vice preș.: Dr. P. Țiucra, protopop; Director executiv: Pr. D. Voniga; Jurisconsult: Dr. V. Mercea; Secretar: Prof. N. Iliș; Expert cont.: B. Mosorca și încă 10 membri în consiliul de administrație, 4 membri în consiliul de control și 3 în comitetul pentru redactarea statutelor.

Cât dansează. În Anglia s'a inventat o mașină, care poate măsura dansul, întocmai ca mașinaria de măsurat calea după învârteala roților unei trăsuri. Noul aparat poate să prindă în kilometri învârțirile unui dansator sau ale unei dansatoare. S'a constatat cu această măsură, că b. o. o damă care a jucat dela 10 ore seara până la 5 dimineața, cu mișcarea aceasta ar fi putut face un drum de 40 kilometri.

Gogu, piesă teatrală populară în 3 acte de Horia Petra-Petrescu, a apărut în editura W. Krafft, Sibiu, broș. 12 Lei. Piese teatrale pentru diletanți s'au sporit cu piesa aceasta care vrea să dea câteva clipe de petrecere publicului, și totodată să dea și merinde de gândit. Împotriva otrăvitorilor cari vreau să dărâme totul cu «comunismul» — vrea să aducă piesa câteva argumente sănătoase. Mai arată, în fața celui care își bate joc de toate, pe unul care crede în Dumnezeu și a fost pe la locurile sfinte. Piesa e scrisă așa ca să poată fi citită și în șezătorile noastre și în casele culturale sau naționale. «Asociațiunea» din Sibiu a recomandat o pentru repertoriul teatrului. Cine vrea să dea poporului o piesă potrivită și să ajute ca gânduri bune pentru toți să prindă rădăcină, — cumpără, joacă și face propagandă la teatru și la șezători literare pentru «Gogu».

Act de mulțămire. În numele obștei române din Cunța vin pe această cale a aduce cele mai simțite mulțămiri bravei «Tinerimi uni-

versitare, cercul regional Sebeș», pentru darul prețios ce l-a adus comunei noastre a doua zi de Crăciun: O bibliotecă constatătoare din 200 volume, care sub numirea «Biblioteca populară George Lazar din Cunța» ni-au dăruit-o harnicii studenți universitari. Din statutele acestei biblioteci se evidențiază clar dragostea fierbinte de care e pătrunsă tinerimea studioasă dela școalele noastre înalte față de țărânul român. În două rânduri, odată în August 1922, ear a doua oară acum la Crăciun, dat ni-a fost să primim pe acești pioniri ai culturii în mijlocul poporului setos după sfaturi și învățătură. «Se vă mai aducă Dumnezeu pe la noi, cinstiților domni», se auzia din gura bătrânilor satului, «că prea ni-ați vorbit la inimă». La anul cu bine, ca să vă putem aduce și arăta mulțumirile care le așteptați prin citirea cărților și sporirea bibliotecii ce ați înființat. Primească bunul prieten, Dr. Seb. Stanca, ases. cons. în Cluj, ca donatorul celor 50 volume din această bibliotecă, precum și toți ceilalți donatori, mulțumirile noastre cele mai calde. În numele poporului din Cunța: *Pr. Ștefan Morariu.*

Poșta redacției

Cugetare necinstită dovedește cel ce denaturează intenționat în «Sămănătorul» lucrurile vorbind de frumosul congres catihetic al preoștii noastre. Este absurd a vorbi despre punerea lanțurilor la mâni și la picioare» cu prilejul discuțiilor din congresul Asociației clerului nostru. Manifestările au fost și vor fi *libere*, cum se cuvin ori cărui om și preot care se respectă. Dar omul care și-a pierdut de mult rostul vieții, după ce a aruncat cu noroi în biserică și în așezămintele ei, nu-și poate găsi liniștea sufletească. Vom arăta ocazional în ce hal se găsește.

Abonament Nr. 562. Să vă adresați Fabricii de clopote Schieb et Comp., Sibiu.

Nr. 4147/1922

(9) 1—3

Concurs

Prin ordinul ministerial Nr. 31239 s'a sistematizat un post de profesor de religie ortodox la școlile din Aiud. Prin aceasta se publică deci concurs la acest post cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român». Concuranții vor avea să dovedească calificarea precisă pentru acest post.

Cel numit va avea să-și ocupe imediat postul. Retribuțiile sânt cele stabilite în normativul de salarizare a profesorilor secundari. Concursurile provăzute cu documentele corăspunzătoare se vor adresa Consistorului ortodox din Cluj.

Cluj, la 1 Decembrie 1922.

Consistorul Eparhial ortodox român:

Nicolae Ivan,
episcop.

Nr. 473—1922

(8) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de clasa a II-a **Bulzeștii de sus**, protopopiatul Zărandului, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru venitele dela stat.

Cererile se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiterial, ear concurenții cu observarea dispozițiilor reglementare se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică.

Brad, la 10 Ianuar 1923.

Oficiul protopopesc ortodox român al Zărandului.

Pompiliu Piso,
protopop.

Nr. 44/1923

(7) 2—2

Concurs

Pentru întregirea postului de *secretar consistorial* pe lângă Consistorul ortodox român din Cluj se publică concurs cu termen de 20 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Reflecții își vor înainta cererile însoțite de documentele școlare, de serviciu și moralitate, la adresa Consistorului Eparhial în Cluj, Str. I. Maniu 31.

Retribuțiile lunare împreună cu acest post sânt:

1. Salar de bază 2200 Lei lunar;
2. Bani de cvartir și adausele de familie și scumpete, ca funcționar de stat.

Vor fi preferiți cei cu cvalificarea academică și intrați în cler.

Cluj, din ședința plenară a Consistorului Diecezan, ținută în 16 Ianuar 1923.

Consistorul Eparhial ortodox român:

Dr. Vasile Sava
asesor consistorial.

Nicolae Ivan
Episcop.

Mersul trenurilor în Sibiu

I. Plecare: 1. Spre Copșa: 2:30, 10:40, 14:35, 19:05.

2. Spre Vinț: 4:05, 18:35.

3. Spre Râu-Vadului, Peatra-Olt, București: 2:54, 13:45, 19, (accelerat).

4. Spre Făgăraș: 5:05, 15:51.

5. Spre Ciszădie: 5:16, 12:25, 17:04.

6. Spre Agnita, Sighișoara: 17:45.

7. La Ocna, tren școlar: 6:20, 13:25.

II. Sosire: 1. Dela Copșa: 1:13, 9, 15:23, 18:50.

2. Dela Vinț: 10:40, 17:04.

3. Dela Râu-Vadului, Peatra-Olt, București 1:44, 12:20 (accelerat), 16:15.

4. Dela Făgăraș: 8:30, 14:14.

5. Dela Ciszădie: 7, 13:44, 18:20.

6. Dela Sighișoara: 8:50.

7. Dela Ocna tren școlar: 7:30, 14:34.

Prima fabrică română de stampile

Oct. L. Vestemean

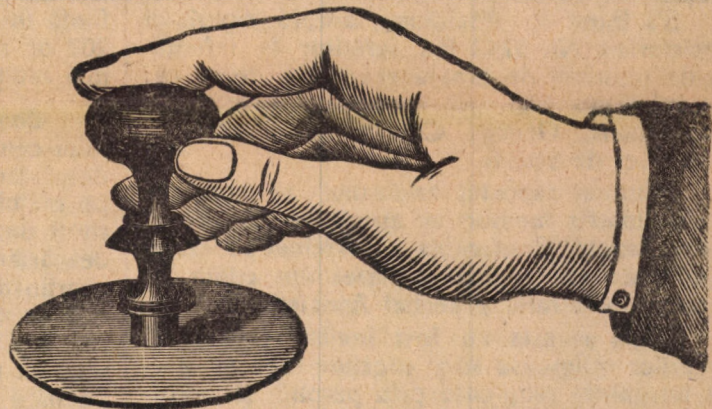
Sibiu, strada Țigăriei Nr. 18

Execută tot felul de stampile din cauciuc, diferite medalioane, precum și sigile din metal pentru sigilarea cu ceară, mașini de numerotat și cu data zilei din metal, și orice lucrări ce se țin de branșa aceasta.

Comandele să se adreseze la «Librăria Arhidiecezană», Sibiu, str. Mitropoliei 45, sau direct la fabrică. Cu toată stima

145

Oct. L. Vestemean.

A apărut și se vinde în **Librăria Arhidiecezană, Sibiu**

Calendarul Bunului Creștin

(Vechiul Calendar arhidiecezan)

pe anul 1923

Cuprinde bogată și interesantă materie, cu numeroase ilustrațiuni.

Amintim, din cuprinsul acestui Calendar, următoarele: Despre *încoronarea* MM. LL. Regele și Regina românilor, — cu cele mai frumoase ilustrații ale Suveranilor, a e Moștenitorilor de tron și altele; Despre eroul *Iancu*, marele dascăl *Gheorghe Lazar*, Mitropolitul *Andrei Șaguna*; Stințirea bisericii încoronării la Alba-Iulia; Versuri alese; Despre biserică românească; Cum să ne păstrăm sănătatea; Insemnări economice; Cele mai bune povestiri: *Uriașul*; *Puricele și musca*; Istorioare și snoave cu haz; Povește, glume, — și altele, și altele.

Pe lângă ilustrațiile amintite mai sus, se găsesc în Calendar chipurile lui: *Avram Iancu*, *Andrei Șaguna*, chipul Coroanei de oțel a Regelui, și al Coroanei de aur a Reginei, Suveranii sub baldachin, Regele citind proclamația la Alba-Iulia, Poarta cetății ș. a.

În celelalte părți ale calendarului se află: Cronologia, zilele și lunile de peste an, mersul vremii; Insemnarea târgurilor, întocmite după luni, anunțuri ș. a.

Calendarul s'a tipărit în două ediții: o ediție cu *Șematismul* bisericii ort. române din arhidieceza de Alba-Iulia și Sibiu, cu «Evidență» pentru oficiile protopresbiterale, parohiale, catiheti și învățători, — și altă ediție, *fără Șematism*.

Prețul: { Ediția cu Șematism 15 Lei } plus porto postal Lei 4 și sânt a „ fără „ 10 Lei } se trimite înainte prin mandat postal.

Librăriilor pentru desfacere peste 10 exemplare se dă rabat

Editura și tiparul Tipografiei arhidiecezane.